ԱՍՏՐԱԽԱՆՈՒ ՀԱՅՔ

ԵՒ ՑԱԽԱԳԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔ.

Աստրախանու Հայոց եկեղեցեաց արձանագրութիւններէն ճիշդ կերեւին՝ որ քաղաքիս Հայ ժողովրդեան թիւը աճման վիճակի մէջ չըգտնուիր, այլ ամ ըստ ամէ կպակասի: 1877 թուականի ամբողջ շըրջանի մէջ ծնած են 135 պսակած են 30, վախճանած են 172, անձինք. պսակածների՝ հարկաւ և ծնածների թուումը գտանւումն Աստրախանու մէջ վաճառականութեան գործերով պանդխտացած ազգայինք ևս:

Յաւօք սրտի կտեսնեմք, որ 1877 թուականի մէջ վախճանածների թուումը 43 անձինք յերկուց սեռից մեռած են լերդացաւով (չէխօտկա) և այն էլ պատանեկութեան և երիտասարդական հասակներումը: Այս խղճալի երիտասարդներից շատերը՝ գուցէ անպսակ կեանքի, կամ թըլլարվի ինձ ասել, սուտ ամուրիութեան ժանտամահի ախտին ենթարկուած՝ կպատուսանեն իրենց մարմնոյ մէջ այնպիսի կենսամաշ հիւանդութիւն, որը յետոյ անբժըշկելի կդառնայ, և երբեմն այսպիսի ախտով վարակուած մտանելով ամուսնութեան կեանքի մէջ և կենակցելով պարկեշտասուն իգական սեռի հետ՝ կձարակեն և նոցա մէջ այնպիսի հիւանդութիւն՝ որ շատերի ամուսնութենից կծնանին մի հիւանդոտ և ձիւաղ սերունդ. այս բաներս թէպէտ երիտասարդաց համար մի քօղր խիստ կերևեն, բայց ճշմարտութիւն կայ դոցա մէջ:

Թող ամէն գերդաստան գլխաւորները, ծնողները և խնամակալները մեծ զգուշութեամբ հոգ տանին իրենց հովանաւորութեան և հոգատարութեան տակը գտնված երկուց սեռից մանուկ սերնդոց բարոյական կեանքը ուղղելու, երկիւղի՝ Աստուածպաշտութեան՝ և պատուիրանապահութեան մէջ դաստիարակելու և կրթելու մանկական հասակէն սկսեալ, որ մեր բազմակարօտ ամենասիրելի Հայկեան ազգը գէթ ապագայումը ունենայ լաւ՝ կրթեալ՝ առողջակազմ՝ ողջախոհ և առաքինի անձինք, թող իւրաքանչիւր տան մեծեր և ծնողներ հոգ տանին իրենց ընտանիքը պարզ և անշռայլ կեանքի մէջ պահպանելու, որովհետև այժմեան երիտասարդք իրենց աչքի առաջ ունենալով մեծածախս շռայլոտ կեանքը՝ սարսափում են ամուսնութեան լծոյ տակը մտանելուց, և եթէ մի քանի տարիներ ևս շարունակվին այսպիսի օտարամոլ և շռայլոտ կեանքերը Աստրախանու մէջ՝ հարկաւ մի ծանր հարուած պէտք է տալ Աստուածասահման սուրբ ամուսնութեան խորհրդակատարութեան վերայ: Այս պատճառով չեմ կարող բոլորովին արդարացնել և երիտասարդներ, ըստ որում նոքա ես անպսակ կեանքի մէջ մեծամեծ և տարապարտուց ծախքերի են տանում, և առաւել ողբալին է՝ իրենց մարմնոյ թարմ ուժերը և ցանկալի առողջութիւնը անխոհեմաբար զոհում են անկանոն վայելչութեանց: Ուստի կհրաւիրեմ ուղղել իրենց թիւր կարծիքը և համեստութեամբ կարդալ զգուշացնող բարոյական գըքոյկները:

ՅՈՎՍԷՓ ԱՒԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅ ԲՈՒՆԻԱԹԵԱՆՑ.

Ի 24 Փետրվարի 1878.

Աստրախան.